

JØRN LIER HORST

„Srovnání s Joem Nesbøem je zcela na místě!“ Dagbladet

NA DNĚ

≡ KNIHA ZLIN

Na dně

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

 KNIHA ZLIN

Jørn Lier Horst

Na dně – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

THRILL

JØRN LIER HORST
NA DNĚ

**JØRN
LIER
HORST
NA DNĚ**

v překladu Kateřiny Křišťůvkové

☰ KNIHA ZLIN

Copyright © Jørn Lier Horst, 2010
Published by agreement with Salomonsson Agency
Translation © Kateřina Křišťůfková, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7473-771-8
ISBN e-knihy 978-80-7473-794-7 (1. zveřejnění, 2019)

Věnováno památce Oddvara Liera Olsena

1

Policejní operační středisko v Tønsbergu přijalo oznámení v úterý 22. června v 9 hodin 32 minut.

William Wisting dorazil na místo nálezu jako třetí.

Výzvu uslyšel ve vysílačce ve chvíli, kdy odjížděl od lékaře. Nyní stál na pláži, v botách měl jemný písek a rukou si stínil oči před sluncem.

Před ním se ke břehu valily vlny a vracely se zpátky do moře. Po obou stranách pozvolně se svažující zátoky se táhla ohlazená pobřežní skaliska.

Západní část pláže už stihli dva uniformovaní kolegové obehnat policejními páskami. Tak brzy dopoledne se tu pohybovalo jen několik málo lidí. Skupina zvědavců nečítala víc než dvanáct třináct osob, většinou se jednalo o děti. Jeden policista stál stranou spolu s podsaditým chlapcem s rozčepýřenými zrzavými vlasy a pihovatým obličejem. Chlapec se jednou rukou snažil udržet na vodítku malého černého teriéra a druhou ukazoval a přitom cosi vysvětloval.

Nad zátokou ve velkých kruzích netečně plachtilo několik racků. Wisting na jednom spočinul pohledem, jako by si chtěl dát krátkou přestávku, než do plic nasaje slaný mořský vzduch a začne se soustředit na nadcházející náročný úkol.

Na krajíčku moře se pohupovala teniska. Kdykoli pod ní voda spláchnula písek, vypadalo to, že se sveze s ním, ale každá nová vlna ji opět vyvrhla. Tkanička zůstala zavázaná a byly do ní zapletené chaluhy a mořská tráva. Podrážku pokrývala vrstva hnědých řas. Z boty vyčuhoval pozůstatek lidské nohy. Kolem se hemžili garnáti a jiní drobní mořští živočichové a zakusovali se, kam jen šlo.

Wisting se znovu zatoulal pohledem do dáli a zamžoural k tenké šedé linii oddělující moře od oblohy. Na mlžném horizontu tušil obrysy nákladní lodi.

Na travnatou planinu, která pláž lemovala, vjela dodávka a zastavila vedle hlídkového vozu. Vystoupil z ní Espen Mortensen, ale vzápětí se ještě sehnul k místu řidiče a vytáhl brašnu s fotoaparátem. Wisting mladému kriminalistickému technikovi pokývl na pozdrav. Mortensen kývnutí opětoval a otevřel posuvné boční dveře auta. Vzal lopatu a bílý plastový lavor a teprve poté se vydal ke kolegovi.

„Další?“ zeptal se a zapíchl lopatu do písku.

„Další,“ potvrdil Wisting a přidřepl si vedle hrůzného nálezu. Mortensen si začal připravovat fotografické vybavení.

Noha byla od těla odtržená nebo oddělená v kotníku, v tenisce však vězela pevně. Do všech stran visely široké cáry tlusté voskovité kůže. Mezi zbytky šedobílých tkání uvnitř boty prosvítaly bledé kosti. Přes opatek visela část čehosi, snad vaziva.

Pro Wistinga ten pohled nebyl nový. V krátké době v jeho policejním obvodu vyplavilo moře na břeh už druhou odřiznutou nohu. Napřímil se a zadíval se na kriminalistického technika.

„Nepatří k sobě,“ prohlásil rozhodně.

Mortensen se s objektivem v ruce zarazil a vyslal k botě na kraji vody skeptický pohled.

„Co tím myslíš? Mně připadá úplně stejná jako ta minulá.“

„No právě,“ přikývl Wisting. „Je to levá bota. Ta předchozí byla taky levá.“ Sklonil se a znovu se jal zkoumat obsah tenisky. „V téhle je navíc bílá froté ponožka. V té předchozí byla černá ponožka z hladké bavlny.“

Espen Mortensen zaklel a nad botu, která se stále pohupovala na vlnách, se také nahnul.

„Máš pravdu,“ přitakal. „Navíc bych řekl, že tahle je o pár čísel větší. Což ovšem znamená...“

Chystal se vyslovit závěr, ale potom se odmlčel. Co nález znamená, věděli oba moc dobře. Našli části dvou neznámých mrtvých těl, která patrně stále plavou kdesi v moři.

Mortensen tenisku z různých úhlů vyfotografoval. Pak vrátil přístroj do brašny, vzal lopatu a botu zespona nabral. Do bílého plastového lavoru se s ní dostala i trocha písku a mušlí a něco mořské vody.

Přistoupil k nim policista, který předtím zpovídal zrza-
vého chlapce. Stručně jim přetlumočil, co mu chlapec, který
botu našel asi tak před hodinou při procházce se psem, o ná-
lezu pověděl.

„Prohledáme pláž, zbytek těla může voda vyplavit na břeh
kdykoli. Dneska se to tu bude hemžit dětmi. Červený kříž slí-
bil, že se do hodiny dostaví jeho pátrací tým,“ uzavřel potom.

Wisting uznale pokývl. Několik dní po nález první boty
také prohledávali pobřeží, avšak bezvýsledně. Možná budou
tentokrát mít víc štěstí.

Na pláž se vyvalila velká vlna a Wisting musel o pár kroků
ustoupit, aby ho nezmáčela. Na ústupu smyla z vlhkého pís-
ku otisky jeho bot.

Rukou si prohrábl husté tmavé vlasy a znovu se zahleděl
na moře. Už zažil leccos, ale tahle událost mu zrychlila tep.

Na mapě rozložené na stole v zasedací místnosti byl na nejjižnějším výběžku Stavernského ostrova vyznačený červený křížek. Wisting zvedl fix a nakreslil další křížek do zátočky u historické části Stavern, poblíž jižního valu bývalého opevnění a někdejších loděnic. Nils Hammer mu přitom nahlížel přes rameno.

„Další levá noha?“ zeptal se pochybovačně.

Wisting přikývl. Z obálky vytáhl svazeček fotografií a rozložil je před sebe. Na všech byl jeden a tentýž motiv. Modrá teniska se syntetickým svrškem, polstrovaným lemem a se značkou výrobce Scarpa Marco našitou na jazyku. Původně měla bota po obou stranách červené kontrastní pruhy, které však byly po dlouhém pobytu ve vodě vybledlé.

Poslední zbytky pochybností se rozplynuly. Bota nalezená na Stavernském ostrově před šesti dny byla tentýž model jako teniska, která nyní ležela na nerezovém stole v kriminalistické laboratoři Espena Mortensena. Místa nálezu od sebe byla vzdušnou čarou vzdálená necelý kilometr.

Po nálezu první tenisky se Wisting ve vyšetřování neangažoval, přenechal práci ostatním. Kolegové založili hlavní teorii na tom, že noha je pozůstatkem lidského těla po nehodě nějaké lodi ve Skagerraku. Soudní patologové se domnívali, že ve vodě mohla plavat asi tak šest až deset měsíců. Vyšetřovatelé tedy prozatím mapovali veškeré osoby pohřešované v příbřežní oblasti za poslední rok.

Wistinga po druhém nálezu okamžitě napadlo, že spolu boty půjdou do páru. Jenže pak se ukázalo, že obě nohy i boty jsou levé.

Nils Hammer došel ke kávovaru, vytáhl z něj konvici a naplnil si papírový kelímek. Přístroj ještě stále pracoval, a kdy-

koli kapky čerstvě překapané kávy dopadly na varnou desku, ozvalo se zasyčení.

„Už asi nemluvíme o nehodě, že?“ prohodil Hammer a vrátil konvici na místo.

Wisting neodpověděl, musel však dát kolegovi za pravdu, že při další práci budou muset vyjít ze zcela jiných premis.

Hammer usrkával horký nápoj.

„Válka drogových gangů,“ navrhl.

Wistingův mohutný kolega pracoval jako vedoucí protidrogového oddělení a v jeho očích většina trestných činů nějak souvisela s drogovou kriminalitou. Bylo mu asi pětadvacet a měl široká ramena, sudovitý hrudník a tmavě plavé vlasy. Temné oči mu dodávaly skeptický výraz. Podezřelí se často raději přiznali, jen aby unikli jeho intenzivnímu pohledu.

„Nemusí jít nutně o trestný čin,“ připomněl mu Wisting.

Hammer si přitáhl židli, posadil se a hodil si nohy na stůl.

„Odříznout někomu končetiny je trestné, ať už byl dotyčný živý, nebo mrtvý.“

Kávovar tiše zachrchlal a vypustil obláček horké páry. Wisting si ve skřínce našel hrneček a také si nalil.

„Nemusejí být odříznuté,“ pronesl a opřel se o kuchyňskou desku. „Není nepřirozené, že se od těla, které dlouho leží ve vodě, oddělí paže a nohy.“

„A náhodou se jedná o dvě levé nohy obuté do téhož typu tenisek?“

Wisting pokrčil rameny, dobře však věděl, že zamlouváním faktů nikoho nepřesvědčí. Ani sám sebe. Vzdychl. Rozhodně je čekalo rozsáhlé vyšetřování.

Ve dveřích zasedací místnosti se zjevila Torunn Borgová se svazečkem papírů v ruce.

„Další bota?“ zeptala se.

„Další levá bota,“ upřesnil Hammer.

„O pár čísel větší než ta předchozí,“ doplnil Wisting. „Ale stejné značky.“

„Scarpa Marco,“ přikývla Torunn a posadila se. „Sportovní obuv se šněrováním,“ dodala a zalistovala papíry.

Wisting se posadil vedle ní. Torunn Borgová patřila k nejzdatnějším vyšetřovatelům na oddělení. Vynikala odborností, efektivitou a zaujetím, a proto právě jí dali za úkol, aby daný typ boty vypátrala.

„Našla jsi něco?“ zeptal se.

„Vyrábějí se v Číně,“ předložila Torunn kopie objednávkových a výrobních listů. „Firma Europris dováží přibližně patnáct tisíc párů ročně. Od roku 2005 jich po celém Norsku prodala něco přes padesát tisíc.“

Wistingovi zazvonil telefon. Podíval se na displej a zjistil, že volá Suzanne. Přepnul přístroj na tichý režim a hovor odmítl. Věděl, že s ním Suzanne chce mluvit o jeho návštěvě u lékaře.

„První bota měla velikost čtyřicet tři. Těch se prodalo sedm tisíc čtyři sta párů.“

„Tak to máme hned snazší,“ okomentoval Hammer přednesený údaj suše a skousl okraj papírového kelímku. „Kdo si vlastně kupuje tenisky v Europris?“

„Správný název zní sportovní obuv,“ opravila ho Torunn a zvedla brožuru, kde se vysvětlovalo, že boty jsou vyrobené z umělé kůže a mají litou podrážku z etylenvinylacetátu s dobrým tlumením dopadu.

„Důchodci,“ odpověděl Hammerovi Wisting. „V Europris nakupuje třeba můj otec. Mají tam nízké ceny a s kvalitou je spokojený. Musí to být nohy některého z těch našich starců.“

Kolegové mlčeli, věděli však, že Wisting má pravdu. Seznam pohřešovaných osob za loňský rok nebyl dlouhý. Ležel před nimi a obsahoval pouhá čtyři jména.

Torkel Lauritzen

Otto Sagen

Sverre Lund

Hanne Richterová

Všichni čtyři zmizeli v několikadenních odstupech loni v září.

Policie si s touto záležitostí dlouho lámala hlavu. Každý rok bylo v místním policejním obvodu nahlášeno kolem padesáti pohřešovaných, ale většina se brzy našla. Jednalo se o mládež, která utekla z domova, o děti, jež ztratily pojem o čase, o osoby trpící demencí, které zabloudily, o psychicky nemocné, sběrače lesních plodů a myslivce. Většinou se s nimi jejich blízcí šťastně shledali. V několika málo případech byl pohřešovaný nalezen mrtev – buď se stal obětí nehody, nebo u něj objevili dopis na rozloučenou. Jen ve zcela výjimečných případech někdo zmizel úplně. Beze stopy.

O mužích uvedených na prvních třech místech seznamu hovořili na oddělení jen jako o starcích. Dva z nich žili ve stavernském domě s pečovatelskou službou, jenž se nacházel v ulici Brunlaveien. Třetí byl stejně starý jako ostatní dva, ale těšil se v té době tak dobrému zdraví, že stále bydlel doma v ulici Johana Ohlsena v centru Stavern. Navíc měl manželku.

Média se nenechala zlákat ke spekulacím o možné souvislosti, ačkoli si novináři jistě museli myslet totéž co policie.

Ze statistického hlediska byla taková zmizení takřka nemožná. Městečko Stavern čítalo asi šest tisíc stálých obyvatel. Přibližně čtyři procenta byla ve věku nad sedmdesát pět let. A z oněch čtyř procent zmizeli během jediného týdne hned tři lidé.

Muže spojovalo bydliště a věk, ale když se policie snažila najít další možnou souvislost, zjistila pouze to, že děti dvou z nich jsou manželé.

Torkel Lauritzen byl vdovec a dřív pracoval jako šéf personálního oddělení koncernu Treschow-Fritzøe. Před dvěma roky prodělal těžkou mozkovou příhodou. Na snímku, který byl uložený v jeho policejní složce, měl svěšený jeden koutek úst. Po mrtvici mluvil zastřeně a jednoslabičně, ale díky rehabilitaci absolvované v domě s pečovatelskou službou se

dokázal dorozumět. Do ochrnuté pravé nohy se mu částečně vrátila hybnost a rád chodíval na krátké vycházky podél pobřeží. Vždycky býval spolehlivý a dochvilný. Když se v pondělí prvního září z takové procházky nevrátil k večeři, začal si personál dělat starosti. Navzdory onemocnění nepřestal Torkel Lauritzen kouřit a měl vysoký krevní tlak i cholesterol. Zdravotnický personál se obával, že mohl dostat mrtvici znovu, a proto bylo vyhlášeno pátrání na okolních turistických cestách. Torkel Lauritzen však nebyl nalezen ani živý, ani mrtvý.

Otto Sagen zmizel ze stavernského domu s pečovatelskou službou o tři dny později. Byl to penzionovaný velitel perutě a bývalý šéf vojenské letecké akademie ve Stavern. Po manželčině smrti se pustil do psaní básní a v místním nakladatelství publikoval několik sbírek. Před třemi roky u něj rodina začala pozorovat první děsivé příznaky demence. Opakované drobné infarkty a krvácení do mozku mu způsobily poškození nervových buněk a postupně oslabovaly jeho mentální schopnosti. Otto Sagen neustále něco opakoval a zapomínal. Rodina zažádala o jeho umístění do domova a posléze zjistila, že personál s ním dokáže snáze navázat kontakt a umí s ním komunikovat lépe než oni sami.

Někdy po snídani ve čtvrtek 4. září se Otto Sagen ztratil. Zaměstnanci ho hledali nejprve v areálu, ale postupně bylo pátrání rozšířeno na bývalé loděnice se zrušeným vojenským objektem, kde dřív pracoval, a na jeho bývalé bydliště ve čtvrti Agnes. Stávalo se, že se občas zatoulal a nedokázal najít cestu zpátky. Po nástupu odpolední směny upozornil personál policii. Pátrání probíhalo celou noc. Hledalo se v parcích i v soukromých zahradách, v nezamčených boudách a kůlnách, v ulicích v centru města i v jachetním přístavu, ale po čtyřiaadvaceti hodinách už prakticky nebylo kam se podívat. Pátrání bylo ukončeno. Devětasedmdesátiletý Otto Sagen jako by se do země propadl.

Sverre Lund byl starý školský harcovník, pracovní kariéru zakončil jako ředitel stavernské základní školy. Jak vyplývalo ze záznamů, jeho zmizení nahlásila manželka Greta Lundová v pondělí 8. září v 17.32. Sverre Lund ženě sdělil, že má nějaké zařizování, a kolem jedenácté odkráčel z domova. Jeho zařizování zpravidla spočívalo ve vypití šálku kávy, konzumaci koláče s pudinkovou náplní a četbě místního plátku v pekařství v centru Stavern. Cesta tam mu netrvala déle než pět minut a domů se vracíval kolem jedné.

Obě prodavačky v pekařství bývalého ředitele Lunda dobře znaly, ale ani jedna ho toho dne neviděla. Pokojská z hotelu Wassilioff, která si kolem dvanácté šla zakouřit na dvorek, měla pocit, že ho zahlédla, jak před někdejší poštou nasedá do šedého kombíku na místo spolujezdce. Tím veškeré stopy končily. Řidič se policii nepřihlásil a Sverreho Lunda už nikdy nikdo nespatriil.

Hanne Richterové bylo třicet čtyři let a s ostatními zmizelými ji nic nespojovalo. Její případ se odlišoval. Pracovala jako učitelka v mateřské školce, ale před svým zmizením strávila dlouhou dobu na nemocenské. V jejím průběhu byla po určitá období hospitalizovaná v okresní psychiatrické léčebně Furubakken. Diagnostikovali jí paranoidní schizofrenii – trpěla bludy, že ji sleduje cizí zpravodajská služba a provádí u ní tajné domovní prohlídky, při nichž jí mimo jiné po domě rozmisťuje odposlouchávací zařízení. Injekčně podávaná antipsychotika s postupným uvolňováním zmírňovala symptomy nemoci a Hanne Richterová díky nim mohla nadále bydlet v domě, který si pronajímala. Když za ní ve středu 10. září přišla ošetřovatelka, byla Hanne Richterová pryč. Ošetřovatelka si odemkla a dům prohledala. Všimla si v něm pošty a novin z pátku 6. září, ale pozdější pošta už zůstala ve schránce. Očekávala, že pacientku najde mrtvou v posteli nebo v koupelně, neobjevila ji však nikde – ani v domě, ani v jeho okolí. Policie nechala jméno a fotografii pohřešované

zveřejnit v médiích, ovšem bezvýsledně. Hanne Richterovou nikdo neviděl a nikdo také nevěděl, kam se poděla.

Pátrání po celkem čtyřech pohřešovaných osobách zaměstnalo na několik následujících týdnů velkou část osazenstva policejní stanice, ale k objasnění událostí nevedlo. Pak jim na stole přistál případ takzvaného kata, kdy někdo usekl hlavu mladé dívky a nabodl ji na sloup uprostřed náměstí. Policie napřela k pátrání po pachateli veškeré síly a před Velikonoci byly všechny čtyři případy zmizení zaarchivovány.

Před hodinou si je Wisting z archivu znovu donesl.

Wisting za sebou zavřel dveře kanceláře a posadil se za psací stůl. Odsunul hromádku papírů čekajících na vyřízení a se zdráhavým povzdechem si doprostřed položil složky tří pohřešovaných mužů.

V posledních letech pracovních povinností neustále přibývalo, zatímco lidí na jejich plnění ubývalo. Případy zůstávaly dlouho ležet nebo se prošetřily jen zběžně a poté se odložily, k zoufalství kriminalistů i obětí. Nemuselo tomu tak být, kdyby měli dost času. Kdyby jich bylo víc.

Podle všeho se postupně blížil okamžik, kdy se zločiny začnou vyplácet. Kriminalita v zemi výrazně stoupala a Wisting neviděl žádné náznaky efektivních protiopatření. Policie a soudy byly naopak čím dál liknavější. Právní stát začínal pozvolna kapitulovat.

Natáhl se k hromádce čistých papírů na polici u okna a pak si poněkud kostrbatým písmem napsal jména pohřešovaných mužů. Opřel se a krátký seznam si prohlížel.

Torkel Lauritzen

Otto Sagen

Sverre Lund

Za každým jménem se skrývaly obavy pozůstalých. Strach, zoufalství a smutek. Prázdnota. Záhada – a řešení.

Policie už uvedená zmizení prošetřila. Vyslechla rodiny a známé všech tří mužů a zmapovala pohyby zmizelých až do dne, kdy se ztratili. Vleklé vyšetřování však žádný výsledek nepřineslo. Wisting ho neměl na starosti, přesto ho zpozvzdálí sledoval. Pak si musel poradit s případem Kat. Následně dostal nařízenou několikátýdenní dovolenou. Po návratu už byly případy zmizení odložené. Nyní si musel pročíst rozsáhlý vyšetřovací materiál. Do konce pracovní doby zbývalo

ještě několik hodin, ale už teď se cítil unavený a bez energie a do ničeho se mu pouštět nechtělo.

Právě si začal uspořádat jednotlivé složky, aby se v případech zorientoval, když se ozvalo zaklepaní.

„Dále!“ zvolal.

Do místnosti strčil kudrnatou hlavu Espen Mortensen.

„Tak já běžím.“

Wisting povytáhl obočí.

„Na soudní,“ dodal kriminalistický technik na vysvětlenou. „Prověřit referenční vzorky členů rodiny, abychom ty nohy mohli identifikovat.“

Wisting uznale pokývl. O dalším postupu zatím ještě nepřemýšlel, ale samozřejmě bylo potřeba zjistit, jestli uříznuté nohy nepatří některému pohřešovanému.

„Kde ty vzorky vezmeš?“ zeptal se Mortensena, který mezitím popošel dál do místnosti.

„Profil DNA Sverreho Lunda přece máme,“ připomněl mu technik.

Wisting si přitáhl nejhořejší šanon a dolistoval ke žlutému úmrtnímu formuláři. Manželka Sverreho Lunda jim poskytla mužův zubní kartáček, aby si mohli jeho DNA uložit do rejstříku pohřešovaných osob. Jenže u obou pohřešovaných z domu s pečovatelskou službou to tak jednoduché nebylo. Než vyšetřovatelé pochopili, že se případ hned tak nevyřeší, zaměstnanci domova už z pokojů dávno odstranili veškeré osobní předměty, aby uvolnili místo dalším čekajícím klientům. Složky v rejstříku pohřešovaných osob obsahovaly kromě běžných informací o výšce, hmotnosti, barvě očí, délce vlasů a podobně také údaje o chrupu a všeobecném zdravotním stavu, profil DNA však nikoli. Žádný uložený údaj tedy k identifikaci odříznuté nohy nestačil.

„Sehnat ty ostatní nakonec nebyl velký problém. Dcera Otty Sagena si přece vzala syna Torkela Lauritzena,“ řekl Mortensen. „Před hodinou jsem za nimi zajel a vysvětlil jim situaci.“

Oba mi poskytli vzorky slin.“ Zamířil zpátky ke dveřím. „Za pár dní bychom měli vědět, komu ty nohy patří.“

Wisting ho vyprovodil pohledem. Příbuzenský vztah mezi dvěma pohřešovanými patřil k náhodám, které mohly představit určité vodítko. Možná to s případem nijak nesouviselo, ale podobné shody okolností byly vždy automaticky podezřelé.

Po chvíli zalétl pohledem k oknu. Kancelář měl situovanou na západ a slunce stálo vysoko nad mořskou hladinou. Po fjordu pluly plachetnice s napnutými plachtami.

Zprudka vstal a došel si do hrnku nalít kávu, pak se opět pohodlně usadil a začal se prokousávat tlustým spisem.

Zpočátku mu dělalo potíže se soustředit. Měl zavolat Suzanne, ale hovor stále odkládal. Po telefonu jí o návštěvě lékaře vykládat nechtěl.

Seznámili se před víc než půl rokem. Wistinga ani nenapadlo, že by po náhlé Ingridině smrti před třemi lety mohl navázat nový vztah, ovšem nevypočitatelná životní náhoda tomu tak chtěla. Dali se dohromady při vyšetřování dvojnásobné brutální vraždy. Bez Suzannina přispění by se ji vyřešit nepodařilo.

Wisting si mimoděk pohrával se snubním prstenem, který stále nosil, a jako vždycky, když se mu myšlenky na Suzanne smísily s myšlenkami na Ingrid, ho zaplavil pocit viny. Převalil se přes něj jako záludná vlna.

Káva v hrnku mu stydla. Pořádně si lokl a donutil se napřít pozornost k práci. Za dvě hodiny stihl všechny případy znovu projít. Po těle cítil únavu a vzduch v kanceláři mu připadal dusný a zatuchlý. Košili měl v podpaží propocenou a odér potu ovzduší nijak nevylepšoval.

Došel k závěru, že provedené vyšetřování bylo eufemisticky řečeno nedostatečné. Policie vůbec nevyslechla řadu zaměstnanců domu s pečovatelskou službou, kteří hráli v životě dvou z oněch tří mužů ústřední roli. Zbývá práce byla také

odbyta. Nikdo nekladl podrobnější dotazy. Mezi pohřešovanými ani lidmi z jejich okolí se neobjevily sebemenší spory. Žádné nesrovnalosti. Žádné nepřátelství nebo nevraživost. Nebyla odhalena žádná rodinná tajemství.

Shromážděný materiál byl jako klidná hladina, Wisting však věděl, že kdesi pod ní se nachází temnota. Vždycky se tam skrývala. Skrývala se všude. Bylo jen třeba zabrousit víc do hloubky.

Znovu se ozvalo zaklepaní. Dveře otevřel policejní právník Audun Vetti, ani nepočkal na vyzvání.

„Můžete mě informovat o vývoji?“ vyzval Wistinga a posadil se na židli pro návštěvníky.

Wisting se předklonil, opřel si předloktí o desku psacího stolu a spočinul na svém nadříženém očima. Vetti měl na sobě čerstvě vyžehlenou uniformu s hvězdičkami a epoletami, které informovaly o tom, kdo tady má vyšší pravomoc.

Wistingovi připomínal domýšlivou čajovou konvici ze stejnojmenné pohádky Hanse Christiana Andersena. Kvůli své sebestřednosti a aroganci se čajník považoval za důležitější než hrnky a šálky z porcelánového servisu, a to jen proto, že měl hrdlo a ouško.

Audun Vetti nebyl ideální spoluhráč. Nejevil ochotu přijímat nápady a návrhy ostatních a vyhýbal se okamžikům, kdy bylo třeba udělat těžké rozhodnutí. Měl sám o sobě pokřivený obrázek a hnala ho touha vystoupat po kariéřním žebříčku. Momentálně se hlásil na uvolněné místo náměstka policejního náčelníka. Potřeboval mediálně vděčný případ, ideálně takový, který by se rychle vyřešil.

Wisting si přesně nevybavoval, jakže ta pohádka o čajníku končila, ale měl pocit, že tam došlo na střepy.

„Víme tohle,“ spustil unaveně. „Tři čtvrtě roku se pohřešují tři starci, nebyly po nich nalezeny sebemenší stopy. Dva žili ve stavernském domě s pečovatelskou službou. Byli příbuzní.“ Odmlčel se a vytáhl obálku se snímky odříznutých nohou.

Rozložil je před Auduna Vettiho a pak navázal: „Tenhle týden jsme našli dvě nohy, které patřily dvěma různým lidem.“

Vetti jednu fotografii zvedl a zamžoural na ni.

„Jde o vraždu?“ zeptal se.

Wisting se rozhlédl, jako by se bál, že by je někdo mohl poslouchat, a pak ztěžka vzdychl. „Čistě mezi námi dvěma a těmhle čtyřmi stěnami: o tom není nejmenších pochyb.“

Line po cizí místnosti znovu přelétla pohledem. Kuchyňka byla vybavená jen tím nejnutnějším: skříňky, kuchyňská deska, sporák a lednička. Dvě vysoká okna se obracela do zadního dvora. Na poličce stály květináče s bylinkami: bazalka, oregano a meduňka. Rostliny zakrývaly polovinu okna a výhledu.

Muž sedící proti ní zabil člověka. Stalo se to před patnácti lety a nebylo to na něm nijak poznat. Pohodlně se opíral a na rtech mu pohrával vlídný úsměv. Vypadal čistě, měl hezké oblečení a upravené vlasy. Hleděl zamyšleně a dýchal zcela pravidelně. Přesto se v místnosti vznášel závan neklidu, kvůli němuž se Line cítila nepříjemně a říkala si, jestli celý projekt s rozhovory nepředstavuje šlápnutí vedle.

Původní nápad byl dobrý. Hodlala vyzpovídat pět vrahů a jednu vražedkyni. Všichni dohromady si odpykali téměř sto let vězení. Line je chtěla přimět, aby jí vylíčili léta strávená za mřížemi. Pocit, že jim čas pomalu protéká mezi prsty. Že je pro ně každý den ztracený a že jim ze života zbývá stále méně a méně.

Z novinářského hlediska šlo o pokus ukázat, co s dotyčnými trest udělal. Jestli se stali lepšími, nebo horšími lidmi. Hodlala tím nastolit otázku, jak účelný je vlastně trest odnětí svobody. V době, kdy rozmach kriminality vyžadoval větší počet policistů a rozšířené pravomoce a kdy se v médiích prezentovaly některé hrůzné případy, bylo snadné volat po efektivním opatření v podobě přísnějších trestů. Lidé, kteří nikdy neseseděli, si těžko dokázali představit, jak hrozné je být dlouhé roky zbavený svobody. Pokud byla Line schopná říct, jednalo se o určitý paradox: společnost, k jejímž zá-

kladným myšlenkám patřilo pomáhat lidem ve složité situaci, mírnit bolest a tlumit utrpení, chtěla odsouzené zároveň tvrdě trestat.

Prostřednictvím rozhovorů hodlala Line najít odpověď na otázku, zda mají přísné tresty smysl. Chtěla ukázat, co se stane s lidmi, kteří strávili za mřížemi mnoho let. Její hypotéza zněla, že umírněnější tresty a menší nátlak ze strany státu by vedly k humánnější společnosti.

Článek měl vyjít na konci léta ve víkendové příloze. Line v ní vyhradili osm stran, přičemž na návštěvu dotyčných a pořízení rozhovorů dostala dva týdny. Pokud dokáže dodat kvalitní fotografie, počet stran se ještě zvýší. Plánovala si, že na článku bude pracovat i o dovolené, aby měla k dispozici celkem pět týdnů. Stanovila si za cíl dostat tohle téma na titulní stranu.

Prvním zpovídaným byl Henning Mørk. Složku s řešeršními materiály k jeho případu měla Line v autě. Tvořily ji především novinové články z květnových dní roku 1994, kdy Henning Mørk uškrtil třináctiletého chlapce ze sousedství, Kristiana Storåse. Vůči pachateli se tehdy v celé zemi zvedla vlna opovržení.

Dva dny předtím, než se Henning Mørk stal vrahem, oslavil šestadvacáté narozeniny, byl tedy v té době stejně starý jako nyní Line. Dnes mu bylo jednačtyřicet. V době vraždy byl čerstvě ženatý a jeho manželka byla v osmém měsíci těhotenství. Právě nastoupil do firmy vyrábějící práškové laky a budoucnost měl před sebou.

Přes to všechno potají navázal vztah s láskou z dětství, která se nastěhovala do sousední ulice. Z novinových výstřižků vyplývalo, že oběť vraždy ho přistihla s milenkou v manželské posteli v době, kdy jeho manželka byla na těhotenské kontrole.

Line byla předem nervózní, avšak setkání s Henningem Mørkem v ní vyvolávalo ještě nepříjemnější pocity, než očekávala. Jeho tmavý pohled byl palčivý a nelíbilo se jí, jak si ji

zpod sraštělého obočí pátravě prohlíží. Zkrátka a prostě ji děsil. Jako by na něm viděla, že je nebezpečný. Že se v jeho nitru skrývá cosi temného a nevypočitatelného.

Vnější dojem ostře kontrastoval s jeho ochotou nechat se zpovídat. Mørk neodbíhal od tématu a poskytoval vyčerpávající odpovědi. O životě za mřížemi i o propuštění z věznice a návratu do společnosti hovořil otevřeně a upřímně. Líčil, že žije osaměle, a neskrýval zahořklost. Line se mu nyní chtěla dostat víc pod kůži. Proniknout mu do duše.

„Co si myslíte o svém činu?“ zeptala se.

Henning Mørk se na ni zadíval temným pohledem a pravicí sevřel skleničku před sebou.

Line zvedla svou sklenku a upila, jako by tím chtěla zmírnit přímou otázku.

„Jednal jsem tehdy impulzivně,“ odpověděl a odkašlal si. „Provedl jsem to, než jsem si to stačil promyslet. A za to mi sebrali patnáct let života.“

„Připadal vám trest příliš přísný?“

Muž opět zvedl sklenici k ústům a pomalu upíjel, přitom na Line hleděl. Pak sklenici odložil.

„Neměli mě vůbec odsoudit.“

Line zaváhala.

„Co tím myslíte? K vraždě jste se přece přiznal.“

„Zabil jsem ho,“ přikývl Henning Mørk. „Soudce se domníval, že jsem jednal špatně. Já s ním nesouhlasím.“

Ticho v místnosti bylo nesnesitelné. Line se zavrtěla.

„Nechápu...“ začala. „Chcete tím říct, že jste snad jednal správně, když...“ Obávala se, že bez obalu vyslovená připomínka mužova činu by působila provokativně, a proto větu nedokončila.

„Jestli je vražda správná, nebo špatná, závisí na tom, jaké důsledky má pro všechny dotčené. Pokud jsou důsledky v souhrnu kladné, jde o morálně omluvitelný čin. Pokud jsou špatné, je špatná i vražda,“ vysvětlil Henning Mørk.

Line svraštila čelo. Neskrývala, že jí dělá problémy Mørkovu logiku a způsob uvažování pochopit.

„Představte si situaci, kdy byste mohla zachránit dva lidi tím, že byste jednoho člověka zabila. Byla by pak vražda správná, nebo špatná?“

Line musela v duchu uznat, že takové morální dilema nemá dost promyšlené, a nemůže tedy otázku zodpovědět. Místo toho namítla: „Jenže to nebyl váš případ...“

„A co snaha ukončit značné utrpení?“ přerušil ji Henning Mørk. „Není správné zabít jednoho člověka, když tím spoustě jiných ušetříte dlouhá muka? Neopravňuje pak k činu suma důsledků?“

Line neodpověděla.

„Nebo si představte, že někdo zabije zdravého člověka proto, aby jeho orgány zachránily život jiným, kteří potřebují k přežití nové srdce, játra a ledviny. Nedá se vyloučit, že by taková vražda svět vylepšila a že by v něm pak žilo víc šťastných lidí než ve světě, kde ti, co potřebují nové orgány, musejí zemřít. Nebyla by pak vražda toho zdravého člověka morálně ospravedlnitelná?“

„Kristianu Storåsovi bylo třináct,“ připomněla mu Line. Měla pocit, že ji muž provokuje.

„Jenomže byl surovec,“ nesouhlasil Henning Mørk. „Ostatní děti z ulice se ho bály. Šikanoval je, mlátil a okrádal. Menší děti pod různými pohružkami nutil jíst žížaly a brouky. Potají obcházel sousední domy a kradl peníze, když tam nějaké našel. Takhle se zjevil i u nás. Kdybych ho nezarazil, kdo ví, co by z něj vyrostlo, vyhlídky zrovna dobré neměl. Matka už nad ním zlomila hůl.“

Henningu Mørkovi se do hlasu vloudil zápal. Naklonil se nad stůl a v pohledu mu vítězoslavně zablýsklo, jako by byl přesvědčený, že zavražděním dítěte zbavil svět skutečného sadisty.

„Ale stejně...“ zkusila se ozvat Line.

„Počkejte,“ zarazil ji Henning Mørk zvednutou rukou. „Ještě jsem neskončil. Přesně devět měsíců po tom, co mě odsoudili, se matce toho kluka narodila holčička. Nové dítě náhradou za kluka, kterého jsem jí sebral. Kdyby nebylo mě, na svět by nepřišla. Co její život? Dneska je jí čtrnáct. Možná jste ji viděla. Účinkovala v takovém tom televizním pořadu, kde se hledají talenty. Hrála a zpívala písničku, kterou sama složila. Je krásná a inteligentní. Kdyby její bratr nezemřel, nebyla by tu a její matka by nic takového nezažila.“

Line nevěděla, jaké filozofické knihy si muž ve věznici četl, ale na jeho názorech na život a smrt nebylo nic pěkného. Přikývla, jako by souhlasila, a začala si sbírat věci.

„Jakožto novinářka byste se měla snažit o nestranný pohled. Pokud chcete, aby ty rozhovory k něčemu byly, měla byste se snažit nehledět na čin z perspektivy vraha ani z perspektivy oběti, vlastně vůbec z ničí perspektivy. Měla byste zájmy všech považovat za rovnocenné a případ nazírat z perspektivy věčnosti.“

Line zakroutila hlavou, ale novinářský zápisník nechala ležet. Myšlenky a názory Henninga Mørka jí pomůžou dostat tohle téma na titulní stranu. Celý článek pozvednou.

„Nechápu, jak můžete obhajovat vraždu dítěte, kterou jste spáchal, abyste zakryl nevěru,“ pronesla klidně.

„Je vám jasné, proč se odpůrci potratů v USA domnívají, že je správné zabíjet lékaře, kteří potraty provádějí? Proč jsou muslimové proti sebevraždě, ale přesto zastávají názor, že lidé mají obětovat život ve svaté válce? V některých zemích je legální pomáhat starým a nemocným lidem zemřít, zatímco v jiných se za totéž rozdávají tresty. Některé společnosti umožňují, aby hlava rodiny zabila ty příbuzné, kteří se provinili proti nepsaným pravidlům chování, v jiných se takový postup zavrhuje. Někde se smí zabíjet a jíst zvířata, jinde se přiklání k vegetariánství. Někde se připouští zabíjení nepřátel ve válce, jinde je zakázané i to.“

Line přikývla na znamení, že rozumí. Někde mají lidé nějaké morální zásady a jinde zase naprosto odlišné. Stín, který jí přelétl po tváři, však jasně vyjadřoval, co si myslí o tom, že Henning Mørk chce dvojí morálkou světa ospravedlnovat své jednání.

„A co váš otec?“ zeptal se muž znenadání. „Vrchní komisař William Wisting?“

Line se napřímila. Očividně si nejen ona zjišťovala informace předem.

„Co je s ním?“

„Není taky vrah?“

Slova zazněla nečekaně a rozrušila ji. Najednou se jí udělalo nanic. Vstala, aby dala najevo, že rozhovor je u konce.

Před sedmi lety skončilo vyšetřování jedné vraždy, na němž se otec podílel, ozbrojenou akcí. Během ní stanul proti muži, který bestiálně mučil a zavraždil jistého důchodce. Pachatel si vzal rukojmí a otec ho nakonec zastřelil. Generální inspekce po prošetření záležitosti dospěla k závěru, že nepochybil.

Line mohla s otcem mluvit o čemkoli, jen tohle téma na přetřes nikdy nepřišlo. Otec se ničím netajil, ale zároveň o té události nemluvili. Line soudila, že ji otec neprobíral ani s nikým jiným. Dokonce ani s matkou.

Henning Mørk se zazubil.

„Život očividně není tak posvátný, když vás za zabití v sebeobraně klidně osvobodí.“

„Co říkal doktor?“

Wisting žvýkal pomalu, jako by chtěl hovor na toto téma ještě chvíli oddálit.

Suzanne prostřela venku. Jilmy obklopující terasu se ve slabém odpoledním vánku sotva pohybovaly. Z města pod nimi sem doléhal vzdálený ruch.

„No?“ pobídla ho, protože neodpovídal.

Wisting se poslední dobou cítil ochablý, unavený a bez energie. Míval proměnlivou náladu a občas se bezdůvodně rozčilil. Dělal mu potíže se soustředit, ztrácel zájem o práci a chyběla mu iniciativa – i k tomu, aby vyhledal lékaře. Nakonec ho k němu objednala Suzanne.

„Přechod,“ odpověděl stručně a nabral si druhou porci těstovinového salátu se šunkou.

Suzanne vytřeštila oči.

„Přechod,“ zopakovala a zazubila se.

„Doktor si nebyl jistý, ale prý by to mohlo být ono. Přechod postihuje i muže. S přibývajícím věkem klesá produkce testosteronu.“

Suzanne napíchla na vidličku kousek rajčete a na Wistinga zamrkala.

„Já jsem si teda ničeho nevšimla,“ podotkla, zatímco nesla vidličku k ústům.

Wisting se na ni usmál.

„Každopádně nemám cukrovku.“

„A něco ti na to napsal?“

„Za pár dní budou výsledky rozboru krve. Snad příští týden. Pak musím za čtrnáct dní na kontrolní odběr, ale existují nějaké hormonální přípravky.“

„Můžu se zeptat v obchodě se zdravou výživou,“ navrhla Suzanne. „Jistě tam budou něco mít.“

Wisting pokrčil rameny.

„Zítřa přijede Line,“ řekl, hlavně proto, aby od tématu odvedl pozornost. „Pojedu po práci domů.“

„Prima. Zdrží se dlouho?“

„Nevím. Má od příštího týdne dovolenou, ale pracuje na sérii rozhovorů pro VG. Chce se mimo jiné sejit s nějakým mužem, co bydlí v Helgeroa. Každopádně tu zůstane pár dní. Tommy se vrátí na pevninu ve čtvrtek.“

„Možná bychom si pak mohli všichni dohromady zajít na večeři?“

Wisting se natáhl pro česnekovou bagetu.

„Nevím,“ odpověděl a rozpůlil ji. „Asi budu mít dost práce.“

„Nový případ?“

Přikývl.

„Našli jsme další nohu.“

Suzanne mu věnovala tázavý pohled.

„Patřila někomu jinému,“ vysvětlil a opřel se. „Zítřa ráno musím sestavit tým. Tým, který zahájí vyšetřování vraždy.“

U stolu v zasedací místnosti seděli Wisting, vrchní komisař Nils Hammer, vrchní komisařka Torunn Borgová a kriminalistický technik Espen Mortensen. Přítomni byli také policejní právník Audun Vetti a náčelník policejní stanice Eskild Anvik. Většina židlí však zůstala prázdných. Víc členů tým neměl.

Vyšetřovatelé listovali papíry. Atmosféra byla neklidná. Ve vzduchu se vznášelo jisté napětí, jako ozvěna vzdáleného hromu z blížících se bouřkových mraků.

Policejní právník měl před sebou otevřené místní noviny. Nález nové části těla byl zmíněn pouze ve dvou sloupečcích na straně pět dole. Obrazový doprovod tvořil snímek pláže a Vettiho archivní podobenka. Wisting odhadoval, že si ji Vetti po poradě vystřihne a uloží do zásuvky v kanceláři.

Informace, že jde o nohy dvou různých osob, nebyla zveřejněna. Soudě podle toho, jak noviny o včerejším nálezu a následné pátrací akci referovaly, neměl nikdo v redakci podezření na trestný čin. Nález se kladl do souvislosti s loňskými případy zmizení a Audun Vetti doufal, že jim patologové po jeho prozkoumání do několika málo dní řeknou, zda je tato teorie správná.

Vetti se pro jednou dokázal přidržet dohody o tom, co by měla policie v tomto stadiu vyšetřování veřejnosti sdělit.

Účelem podobných úvodních porad bylo shrnout informace, aby všichni vyšetřovatelé věděli, jak si stojí. Museli si společně stanovit plán a cíle.

Wisting kolegý uvítal a přítomní na něj upřeli pohledy.

„Máme tu případ, u něhož v téhle chvíli nedohlédneme možné důsledky. Prozatím musíme vycházet z předpokladu, že nohy patří někomu z pohřešovaných. Nemůže jít o náhodu. Při vyšetřování musíme počítat s nejhorším.“

Ostatní u stolu přikývli. Počítat s nejhorsším znamenalo, že zahajují vyšetřování vraždy.

„V nadcházejících dnech je třeba vyřídit tři důležité úkoly,“ pokračoval Wisting. „Musíme identifikovat oběti, najít těla, k nimž nohy patřily, a zjistit příčinu smrti.“

„Kdy se dozvíme, či ty nohy byly?“ zajímal se náčelník stanice.

Wisting odpověď přenechal Espenu Mortensenovi.

„Referenční vzorky jsem dodal na soudní včera odpoledne,“ řekl kriminalistický technik. Přisunul Wistingovi kopii žádosti a ostatním vysvětlil, jak od pozůstalých získal potřebné vzorky. „Odpověď budeme znát zítra kolem oběda. Během dneška dostaneme od patologa předběžnou zprávu.“

Žaluziemi se do místnosti vplížil paprsek slunečního světla a zasvítil Wistingovi do očí. Wisting vstal, došel k oknu a žaluzie pootočil.

„Jak budeme postupovat při pátrání po tělech?“ zeptal se náčelník stanice poté, co se Wisting opět posadil.

„Dneska pokračujeme v prohledávání pláží,“ odvětila Torunn Borgová. „Taky mám domluvenou schůzku s odborníkem z Meteorologického ústavu. Zalistovala papíry. „Jistý Ebbe Slettaker. Specializuje se na plovoucí předměty.“

„Na to existují specialisti?“ ušklíbl se Hammer.

„Vypočítávají pravděpodobné dráhy, po nichž se pohybují olejové skvrny, záchranná plavidla, lodní náklady a lidé, kteří spadli do moře. Pan Slettaker je na dovolené v Kragerø, ale jakmile se dozvěděl, oč jde, řekl, že přijede.“

„Kdy dorazí?“ zeptal se Wisting.

„Mám s ním schůzku ve dvanáct.“

Wisting přikývl a údaj si zapsal, pak otočil o stránku zpět.

„Prošel jsem složky všech tří pohřešovaných mužů. Vyšetřování poznamenal počáteční předpoklad, že se jenom zatoulali a stala se jim nějaká nehoda. Budeme muset znovu vyslechnout nejbližší příbuzné. Potřebujeme důkladně zmapovat

okruh lidí, s nimiž se dotyční stýkali, a také jejich poslední pohyby.“

Torunn Borgová přikývla a zapsala si to. Se svou systematickostí a schopností skládat informace se na zadaný úkol přesně hodila.

„Co elektronické stopy?“ zeptal se Vetti.

„Ani jeden pohřešovaný nevladnil mobilní telefon,“ odpověděla Torunn. „Informace o hovorech uskutečněných z pevných linek si nikdo nevyžádal a telefonní operátoři je už smazali.“

„Přísně vzato bychom o případu měli informovat média,“ usoudil Audun Vetti. Přejel pritom rukou po novinách před sebou. „Budeme nutně potřebovat tipy a informace od veřejnosti.“

„Dejte nám chvíli, abychom nejdřív získali manévrovací prostor,“ požádal ho Wisting a zvedl hrnek s kávou. „Ty nohy musely plavat ve vodě celé měsíce. Navrhuju, abychom si tu informaci nechali pro sebe ještě den, díky tomu se lépe zorientujeme.“

Policejní právník se zatvářil nesouhlasně.

„Měli bychom zvážit, zda s tím nevyrukovat včas před hlavními večerními zprávami,“ namítl. „Rozhodně byste měl sepsat, jaké informace a údaje bychom rádi zjistili.“

„Právě tenhle přehled nám chybí,“ opáčil Wisting a hrnek zprudka odložil. Uvědomoval si, že mu v hlase zaznívá podráždění. „Uvidíme, jak se dneska situace vyvine,“ uzavřel diplomaticky a přelistoval v zápisníku na další stránku.

„Ve vyšetřovacím spisu jsem si všiml jistého jména. Několik lidí vypovědělo, že s těmi starci dobře vycházela zdravotní sestra Camilla Thaulowová. V souvislosti s jejich zmizením ji ale nikdo nevyšlechl.“

„Mám si to vzít na starost?“ nabídla se Torunn.

Wisting zavrtěl hlavou.

„Promluví si s ní sám.“

Náčelník stanice se natáhl po snímku Otty Sagena vyčuhujícím z Wistingových papírů.

„Starci,“ zavrtěl hlavou. „Kdo zabíjí starce?“

Nikdo mu nedokázal odpovědět. Wisting upřel pohled na snímek v náčelníkových rukou. Muž s hustými bílými vlasy měl tmavé, téměř černé oči, které kontrastovaly s mohutným bílým obočím, a tmavou pleť zbrázděnou únavou a pokrytou hlubokými vráskami. Prožil dlouhý život. Život, jenž mohl skrývat četná tajemství.

Vlny se valily na bílou pláž a opět se vracely do moře. Muž stojící vedle Wistinga se již přes dvacet let věnoval zkoumání pohybů mořské vody. Oči za silnými skly brýlí mu tvořily dvě úzké čárky. Tvářil se soustředěně a přitom si zaujatě kousal spodní ret. Ve vzduchu před ním se vznášel jemný opar. Moře a obloha v dálce mámivě splývaly.

Za zády měla dvojice stan, který poskytoval stín lidem koordinujícím pátrací akci. Nad mapou se tam skláněli dva muži a prohlíželi si vyšrafované oblasti. Šrafování označovalo prohledané části příbřežních vod, kde žádné další tělesné ostatky nalezeny nebyly.

Wisting o krok ustoupil, aby ho nezmáčela vlna, která byla větší než ostatní. Oceánograf zůstal na místě a sledoval, jak se voda vrací.

„Takže druhou nohu jste našli tady?“ obrátil se k Torunn Borgové.

„Šest dní po té první,“ přitakala a ukázala na Stavernský ostrov, po kterém v rojnici kráčela pátrací četa v oranžových vestách.

„Na povrchu není proudění nijak silné,“ začal vysvětlovat oceánograf. „Ale rychlost spodních proudů se může velice lišit. Kvůli místnímu členitému reliéfu mořského dna je těžké počítat slapové proudy.“

Sundal si z ramene brašnu s počítačem.

„Musím si najít hodnoty turbulentních výměnných koeficientů a koeficient tření na dně,“ pokračoval. „Turbulence a tření se mění v závislosti na proudech a poměrech na dně a současně jsou samotnou vlastností pohybu.“

Wisting netušil, o čem odborník mluví, a beztak ho nejvíc zajímal výsledek, nikoli pracovní metoda.

„S jakou přesností dokážete určit, odkud ty nohy připluly?“ zeptal se.

„Záleží na tom, jak přesná jsou data, která zadám do modelu,“ poplácal muž brašnu s počítačem. „Potřebuju taky co nejvíc informací o těch botách. Hmotnost, plovatelnost a stříh.“

Wisting pokývl k Torunn, která držela kopie hlášení z místa nálezu.

„Voda není homogenní hmota, takže výsledek, k němuž dojdou, je bez záruky,“ pronesl oceánograf a kopie hlášení si převzal.

„Ztíží výpočty skutečnost, že boty ležely v moři devět měsíců?“

„Devět měsíců?“ Oceánograf povytáhl obočí. „To samozřejmě ano.“ Znovu se na moře zadíval. „Něméně v roce 1992 spláchla bouře z paluby nákladní lodi v Tichém oceánu několik kontejnerů. Jeden z nich se otevřel. Bylo v něm osmadvacet tisíc hraček do vody, mezi nimi tisíce žlutých plastových kachniček. Deset měsíců po téhle bouři se mnohé z nich objevily u pobřeží Aljašky. K výpočtu hnacích sil jsem využil dynamický dvourozměrný numerický model zohledňující hloubku a v počítačové simulaci skončily kachničky na ostrově Knight Island v nejzazší části Aljašského zálivu, na stejném místě, kde se pak většina těch hraček vážně našla.“

„Obdivuhodné.“

„Člověka vždycky uklidní, když mu fakta potvrdí jeho teorii. Obvykle ke zkoumání mořských proudů používáme bójky s vysílačem, ale ty jsou drahé a často nám mizejí. Některé ty kachničky pluly dál, daleko na sever, a s největší pravděpodobností zamrzly v Arktidě v poli ledových ker. To je pomalu neslo dál k východnímu pobřeží Kanady, kde je zřejmě zachytil Golfský proud a vzal je s sebou do Anglie. Některé se ale vydaly jinudy. Před šesti lety se jedna kachnička zniče-honic objevila na pláži ve Skotsku a loni jich bylo pár nalezeno také na jiných částech britských ostrovů. Je to fascinující.“

„Našli jste nějaké i v Norsku?“

„Ne, ale rozhodně je pravděpodobné, že se sem dostaly. Jestliže připluly s Golfským proudem do Skotska, nemohlo je na jejich plavbě k norskému pobřeží nic zastavit.“

„Takže nohy, které tady voda vyplavila na pláž, můžou pocházet i z úplně jiných částí světa?“ podivil se Wisting.

Oceánograf pokrčil rameny.

„Teoreticky ano. Můžou pocházet z nějakého letadla, které se zřítilo do Atlantského oceánu, z lodi, která ztroskotala v Severním moři, nebo můžou patřit oběti asijského tsunami.“

Wisting se chystal pronést něco o tom, že informace, které jim oceánograf poskytl, jsou pro vyšetřovatele vlastně zklamáním, ale než stihl promluvit, vyrušil je policista vedoucí pátrací akci.

„Máme hlášený nález,“ řekl a zvedl vysílačku, aby tím naznačil, jak se k němu informace dostala. „V zátocě Skrâvika,“ dodal.

„Kde to je?“ zeptal se oceánograf.

„Na druhé straně mysu,“ ukázal Wisting k západu.

Velká planina nad malou okrouhlou zátokou byla porostlá tmavými borovicemi s hustými zkroucenými větvemi. Po zemi se směrem k moři plazily pokroucené kořeny. Místo se už od padesátých let využívalo k pořádání koncertů pod širým nebem. Za několik týdnů tu opět budou stát pódia, zátoka se promění ve festivalovou arénu a idylické zákoutí se zaplní tisícovkami lidí.

Wisting za sebou zabouchl dveře od auta a uvědomil si, že je bez nálady a cítí se bezmocně. Za normálních okolností by ho takový případ nabudil. Soustředil by se na něj. Nyní nevěděl, jak během rozsáhlého vyšetřování, které je čeká, vůbec dokáže vést ostatní. Byl vyčerpaný a nechťelo se mu do úkolu pouštět. Při návratu na stanici bude muset zastavit v obchodě se zdravou výživou, aby si koupil nějaký potravinový doplněk.

Pláž bývala kdysi velice oblíbená díky jemnému písku. Moře se ji nicméně postupem času rozhodlo zavalit velkými ohlazenými balvany, kvůli nimž se nyní lidé chodili koupat jinam.

Ve stínu borovic seděli dobrovolníci z Červeného kříže. Na zemi ležel s vyplazeným jazykem ztěžka oddechující hubený hnědý pes.

Wisting si zastrčil dva prsty za výstřih a přejel jimi sem a tam. Pod vlasy se potil. Naposledy tu byl před sedmi lety. Tehdy ze zátoky odplula trojice mužů s kořistí z loupežného přepadení, celkem si ve člunu vezla sedmnáct milionů korun. Důležitý svědek byl brutálně sprovozen ze světa, než stihl kontaktovat policii. Od té doby si Wisting stále častěji kladl otázku, kam svět vlastně spěje. Počet zločinů byl nyní trojnásobný

ve srovnání s dobou, kdy u policie začínal, a pachatelé se často uchylovali k nesmyslnému násilí.

Dole na kamenité pláži stáli dva uniformovaní policisté a povídali si s Nilsem Hammerem. Wisting, Torunn Borgová a oceánograf z Meteorologického ústavu k nim došli. Zavanul k nim pach slané vody a hniječích chaluh. Jeden policista si jich všiml, zarazil se uprostřed věty a ustoupil stranou, aby jim ukázal, co moře vyplavilo.

Wisting se zastavil.

„Krucinál,“ zaklel.

„Přesně tak, krucinál,“ přitakal Hammer a přehodil si párátko z jednoho koutku úst do druhého.

Před nimi ležela další noha.

Teniska, v níž vězela, byla zapletená do trsu uschlých hnědých chaluh, jejichž ploché pásy ji téměř celou zakrývaly. Wisting si přidřepal a polkl. Na první pohled se bota nelišila od jiných odpadků, které moře vyvrhovalo. Všude po břehu se válelo naplavené dříví, prázdné plastové lahve a kusy lan. Wisting už tohle znal: z boty visela šedá vlákna a zbytky kůže, byly vidět úlomky kostí a zprerhané šlachy. Přesto nebyl nález stejný. Jednalo se o jiný typ obuvi.

Tahle bota byla bílá a po stranách měla tři černé pruhy charakteristické pro značku Adidas. Navíc se zdála menší než předchozí dvě tenisky.

Wisting naklonil hlavu ke straně a botu si z různých stran prohlížel, byl si však jistý. I tahle byla levá.

„Krucinál,“ zopakoval a vstal. Přílehavější výraz ho nenapadl. Na spánku mu začal cukat nerv a bylo mu jasné, že pokud s tím něco neudělá, rozvine se cukání v bolest hlavy. Podrážděně se otočil k pátrací četi z Červeného kříže.

„Proč tu vysedávají?“ rozkřikl se.

„Pracují od sedmi ráno,“ zastal se jich Hammer. „Potřebují si odpočinout.“

Wisting svého výbuchu zalitoval, ale nic neřekl.

Oceánograf vytáhl kapesní fotoaparát.

„Můžu?“ ukázal přístroj Wistingovi.

„Jen ty fotky nesmějí nikam uniknout. Už jste dali vědět Mortensenovi?“

„Jede sem,“ ubezpečil kolegu Hammer.

Oceánograf nejdřív pořídil několik celkových záběrů i se zátokou a s mořem v pozadí, pak přistoupil blíž k vodě a botu vyfotografoval zblízka.

„Prima,“ pronesl a cosi si zapsal do poznámkového notesu.
„Tohle mi výpočty usnadní.“

„Co tím myslíte?“

„Samozřejmě to znamená víc práce, ale při větším počtu nálezů bude snazší dopracovat se ke kvalifikovanějšímu výsledku. Je to jako s určováním azimutu. Čím víc referenčních bodů máte, tím přesnější údaj získáte.“

Wistinga ta odpověď hned lépe naladila. Oceánograf měl pravdu. Totéž platilo pro vyšetřování. Objasnit tři vraždy bylo snazší než objasnit dvě, neboť byla vyšší šance, že po sobě pachatel zanechá stopy a vodítka. Drobné detaily pojící se s každým nálezem tvořily dohromady část příběhu.

„Nevím ovšem, jestli vám pomůžu,“ pokračoval oceánograf a posunul si brýle. „Samozřejmě udělám, co bude v mých silách, ale nejlogičtější vysvětlení zní, že kdesi daleko v moři leží pytel oddělených údů, který někdo shodil do vody z lodi. První části se už uvolnily a v nejbližších dnech voda patrně vyplaví další. V takovém případě mi dejte vědět.“

Wisting se znovu obrátil k dobrovolníkům z Červeného kříže, kteří zvědavě sledovali, co policisté na pláži dělají. Pátrání se znovu rozběhne, až tady policie skončí. Při pomýšlení na oddělené části těl plující v moři se Wistingovi udělalo špatně. Bylo třiadvacátého června, čekala je svatojanská noc. Fjord se dnes večer zaplní lodmi. Na ostrůvcích se budou lidé

shromažďovat k oslavám a budou zapalovat ohně. A o víkend-
du začnou prázdniny a celozávodní dovolené. Chataři a ná-
vštěvníci kempů zdvojnásobí počet obyvatel.

Na travnatou plochu nad nimi vjela dodávka Espena Mor-
tensena. Na sedadle spolujezdce seděl policejní právník. Z vozu
vystoupil jako první. Spěšně se k nim pustil, balancoval přitom
na oblých kamenech a zastavil se metr od odříznuté nohy. Zdá-
lo se, že neví, jaký výraz má nasadit.

„Další?“ řekl nakonec a zamnul si bradu.

„Myslím, že tady pan meteorolog má pravdu,“ pokývl Ham-
mer směrem k oceánografovi.

„Nejsem meteorolog,“ opravil ho Ebbe Slettaker a znovu si
posunul brýle. „Jsem oceánograf.“

„To je pro mě prašť jako uhoď,“ usmál se Hammer a vyplivl
třísku z párátka. „Přesto si myslím, že máte pravdu.“ Obrátil
se k moři. „Tam někde leží pytel s různými částmi těl.“

Policejní právník zrovna otvíral ústa, že něco řekne, ale
zůstal jen udiveně zírat. Pak se otočil k Wistingovi.

„Probral jsem případ se státním zástupcem. Na odpoledne
svoláme tiskovou konferenci. Musíme veřejnosti sdělit, co se
děje. Jen tak získáme potřebné informace.“

Wisting ustoupil, aby mohl projít Mortensen s výbavou.
S přijatým rozhodnutím souhlasil. V dané chvíli si nebyl jistý,
jestli by se ve vyšetřování bez pomoci někam pohnuli. Vývoj
případu bude patrně záviset na tom, jestli se objeví někdo,
kdo něco ví a bude ochotný promluvit.

Line zajela na vydlážděné prostranství před domem v ulici Hermana Wildenveye. Přestože tu nebydlela už téměř šest let, stále toto místo považovala za svůj domov. Ve dvaceti se odstěhovala do Osla a začala studovat novinářinu. Po roce už měla skript a školních povinností dost. Chtěla získávat zkušenosti a nové zážitky a doma ji vzaly na záskok místní noviny. Přestěhovala se zpátky do Stavern, ale našla si ve městě podnájem. Celkem rychle pochopila, že přesně tohle chce. Záskok v *Østlands-Posten* pro ni představoval pootevřené dveře, které zakrátko rozrazila dokořán. Povolání novinářky šlo dobře dohromady s její zvědavostí a kritickým myšlením. Články, jež odevzdávala, měly pozitivní ohlas, neustále jich přibývalo a jejich titulky byly čím dál tučnější. Záhy se jí naskytl příležitost nastoupit také jako záskok v celostátním bulvárním deníku VG. Smlouvu jí třikrát prodloužili, a ačkoli všechny norské noviny procházely obdobím úsporných opatření, svítala jí naděje, že by mohla získat stálé místo. Přece jen musel někdo nahradit staré vlky odcházející do důchodu. Za svou práci získala Zlaté pero, ocenění udělované v rámci VG, a o rok dřív ji Nadace pro kritickou a investigativní žurnalistiku ocenila za odhalení mezinárodní sítě zneužívající nezletilé žadatele o azyl k pašování drog po Evropě.

Formální vzdělání získala v ročním internetovém kurzu. A po Velikonocích k němu přidala kurz psaní feature, tedy rozsáhlejších reportáží obsahujících hloubkovou analýzu. Tato stránka jejího povolání ji přitahovala stále víc. Chtěla vyprávět příběhy, nejen referovat o aktuálních událostech. Daný žánr jí poskytoval možnost vtisknout textům osobitost

a Line se nakonec podařilo postoupit do oddělení, které se jím zabývalo.

Vystoupila z auta a vytáhla svazek klíčů, na kterém stále nosila klíč od otcova domu. Pohled na hnědě namořené stavení s bílými okny v ní vždycky vyvolal záchvěv stesku. O zahradu se od matčiny smrti před třemi lety nikdo moc nestaral, přesto byla stále svěží. Po stěnách okolo vstupu se plazil břečťan a rámoval vchodové dveře, které si v minulosti odemkla už tolikrát.

Když nyní pobývala ve Stavern, bydlela nejčastěji u Tommyho Kvantera, který vlastnil byt v centru. Na základní škole chodili oba do stejné třídy, pak se deset let neviděli a potkali se znovu až loni na podzim v době, kdy Line psala o jedné vraždě. Poté spolu začali trávit hodně času, ale vztah se nikdy nevyvinul natolik, aby se mohli považovat za stálé partnery. Line pomyšlení na rodinu neustále odsouvala kvůli studiím a práci. Možná hlavně proto, že si v duchu musela přiznat, že se k sobě s Tommym až tak nehodí. Byli příliš rozdílní. Tommy byl impulzivní a šel si vlastní cestou. Žil bezstarostně a občas jeho nevázanost hraničila s nevypočitatelností. Při svém životním stylu se také dostával do prostředí, která Line děsila. Dvakrát seděl, přičemž delší z obou trestů obnášel půldruhého roku odnětí svobody za dovoz pěti kilogramů marihuany. Pravděpodobně proto si s ním nepředstavovala společný život. Jeho spontánnost ji přitahovala a zároveň odpuzovala. Záviděla mu však schopnost žít přítomným okamžikem, a když byli spolu, většina obav o budoucnost ji opouštěla. Tommy pracoval jako kuchař na palubě dánského trauleru lovícího krevety v mořích okolo Grónska. Vždycky býval pryč čtrnáct dní. Line měla od jeho bytu klíč, ale když nebyl doma, zdržovala se tam nerada. Ani jeden nebyl jeho pendlováním za prací nadšený, protože každý odjezd znamenal dlouhou odluku. Tommy čím dál častěji mluvil o tom, že zaměstnání na moři opustí, přestěhuje se za